

Ekteki A ve E Protokolleri ile 1950 Protokolüne ek olarak Eğitim, Bilim ve Kültür Malzemelerinin İthalatına İlişkin Anlaşma (UNESCO, 1976)

Agreement on the Importation of Educational, Scientific and Cultural Materials, with Annexes A to E and Protocol annexed 1950

Floransa, 17 Haziran 1950
Protokol, Nairobi, 26 Kasım 1976

Giriş

Sözleşmeyi imzalayan Devletler,

Genel anlamda kendini ifade etmenin mümkün olan en yaygın şekli olarak medeniyetler tarafından kullanılan fikir ve bilgi alış verişinin serbestçe yapılabilmesinin hem fikri ilerleme hem de uluslararası anlayış için dolayısıyla da dünya barışının korunması için hayati bir önem taşıdığını göz önünde tutarak,

Bu alış verişin esasen kitaplar, yayınlar ve eğitici, bilimsel ve kültürel malzemeler ile gerçekleştirildiğini göz önünde tutarak,

Birleşmiş Milletlerin Eğitici, Bilimsel ve Kültürel Kuruluşunun Tüzüğü'nün yayınlar, sanatsal ve bilimsel değer taşıyan objeler ve diğer bilgi verici malzemelerin değişimi de dahil olmak üzere fikri faaliyetlerin her alanında ülkeler arasında işbirliğini teşvik ettiğini göz önünde tutarak Kuruluşun her türlü kitle iletişim aracından faydalanıp halkların birbirleri ile ilgili bilgilerini artırılması için işbirliği yapmasını ve yine bu amaçla sözel ya da görsel) fikirlerin serbestçe aktarımını sağlamak için bu tür uluslararası anlaşmalar yapılmasını tavsiye eder.

Kitapların, yayınların ve eğitim, bilim ve kültür malzemelerinin serbest dolaşımını kolaylaştıran anlaşmalarla etkili bir şekilde bu hedeflerin önüne geçileceğinin bilincinde olarak,

Aşağıda belirtilen hükümler konusunda anlaşmıştır:

I. Madde

1. Anlaşmayı imzalayan Devletler aşağıda belirtilen malzemelerin ithalatında gümrük vergisi ve daha başka masraflar talep etmeyeceğini taahhüt eder.

a) Bu anlaşmanın A ekinde liste halinde sunulan kitaplar, yayınlar ve belgeler;

b) Bu anlaşmanın B, C, D ve E eklerinde liste halinde sunulan anlaşmayı imzalayan başka bir devletin ürünü olan ve bu eklerde belirtilen şartlara tabi olan eğitim, bilim ve kültür malzemeleri .

2. Bu maddenin 1.paragrafında belirtilen hükümler Anlaşmayı imzalayan devletlerin ithal ettikleri ürünlere vergi koymasını engelleyemez.

a) Doğrudan ya da dolaylı olarak yerli ürünlere uygulananları geçmemek koşuluyla İthalatın gerçekleştiği sırada ya da daha sonra uygulamaya konan milli vergiler veya her türlü milli masraflar;

b) İthalatla ilgili olarak devlet yetkilileri tarafından uygulamaya konan ve miktar bakımından sunulan hizmetin ortalama masrafı ile sınırlı olup yerli ürünlerin dolaylı bir şekilde korunması ya da gelir amacıyla ürünlerin vergilendirilmesi amacı taşımayan gümrük vergisi dışındaki ücret ve masraflar

II. Madde

1. Anlaşmayı imzalayan Devletler aşağıdaki maddelerde belirtilen malzemelerin ithalatı için gerekli izinleri ve/veya dövizini temin edeceğini taahhüt eder.

a) Halk kütüphaneleri ve koleksiyonları ile eğitici, araştırmacı ve kültürel kuruluşlara emanet edilen kitaplar ve yayınlar;

b) Resmi devlet yayınları yani söz konusu ülkede basılan resmi, parlamenter ve idari belgeler.

c) Birleşmiş Milletler ya da herhangi bir Özel Kurum'un kitapları ya da yayınları;

d) Birleşmiş Milletlerin Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı tarafından alınan ve kontrolü dahilinde ücretsiz olarak dağıtılan kitaplar ve yayınlar;

e) Görme engelliler için yazılan yazılar,

i) Görme engelliler için kabartma harflerle yazılmış her türlü kitap, yayın ve belge.

ii) Doğrudan görme engellilerin refahı için çalışan kurum ve kuruluşlar tarafından ithal edilen görme engellilerin eğitimi ile bilimsel ve kültürel gelişimi için tasarlanmış ve ithal eden ülkenin yetkilileri tarafından bu tür yazıların gümrüksüz olarak ülkeye girmesi konusunda onaylanmış her türlü yazı.

2. İstedikleri zaman miktar kısıtlamaları uygulayabilecek ve kontrol önlemleri getirebilecek Anlaşmayı imzalayan Devletler diğer eğitim, bilim ve kültür malzemelerinin ve özellikle de bu Anlaşmanın ekinde belirtilen malzemelerin ithalatı için gerekli olan döviz ve izinleri mümkün olduğunca sağlamayı taahhüt eder.

III. Madde

1. Anlaşmayı imzalayan Devletler ithalatı gerçekleştiren Devletin yetkilileri tarafından onaylanan topluma açık bir gösterilmek ve daha sonra tekrar satılmak üzere ithal edilen eğitim, bilim ve kültür malzemelerinin ithalatı için mümkün olan kolaylığı sağlayacağını taahhüt eder. Bu kolaylıklar gerekli izinlerin sağlanması, gümrük vergisi ve diğer milli vergiler ile sunulan hizmetin ortalama maliyetine denk düşen ücretler ve masraflar dışında ithalatla ilgili olarak talep edilebilecek olan her türlü masraflardan muaf tutulmalarını içermektedir.

2. Bu maddedeki hiçbir husus ithalatı gerçekleştiren ülkenin yetkililerini söz konusu malzemelerin serginin kapanmasından sonra yeniden satılacağını temin etmesi için gerekli adımları atmaktan alıkoyamaz.

IV. Madde

Anlaşmayı imzalayan Devletler aşağıda belirtilen hususları mümkün olduğunca yerine getireceklerini taahhüt ederler:

a) Eğitim, bilim ve kültür malzemelerinin serbest dolaşımını teşvik etmek için ortak çalışmalarına devam edecekler ve bu anlaşmada söz edilmeyen serbest dolaşıma dair her türlü kısıtlamayı kaldıracaklar ya da azaltacaklardır.

b) Eğitim, Bilim veya kültür malzemelerinin ithalatına ilişkin idari usulleri kolaylaştıracaklardır.

c) Eğitim, bilim ve kültür malzemelerinin hızlı ve güvenli bir şekilde gümrüklerden geçirilmesini kolaylaştıracaklardır.

V. Madde

Bu anlaşmadaki hiçbir şey Anlaşmayı imzalayan Devletlerin, mevzuatlarına uygun olarak doğrudan ulusal güvenlik, kamu düzeni ve kamu değerler gibi nedenlerle yazıların ithalatını veya ithalattan sonraki dolaşımını yasaklamak ya da sınırlandırmak için önlemler alma konusundaki haklarını etkileyemez.

VI. Madde

Bu Anlaşma, Anlaşmayı imzalayan Devletlerin telif hakkı, marka ve patente ilişkin yasa ve düzenlemelerini veya uluslararası antlaşmalarından, konvansiyonlarından, sözleşmelerinden veya bildirilerinden herhangi birini değiştirmez ya da etkilemez.

VII. Madde

Anlaşmazlıkların çözümü için Anlaşmayı imzalayan Devletlerin başvurmuş olabileceği eski konvansiyonlarının hükümlerine bağlı olarak Anlaşmayı imzalayan Devletler bu Anlaşmanın yorumlanmasına ve uygulanmasına ilişkin doğabilecek anlaşmazlıkların çözümü için müzakerelere ve uzlaşmaya başvuracaklarını taahhüt ederler.

VIII. Madde

İthal edilen ürünlerin eğitici, bilimsel ya da kültürel özellikleriyle ilgili olarak Anlaşmayı imzalayan Devletler arasında çıkan herhangi bir anlaşmazlık durumunda söz konusu Taraflar ortak bir anlayışla tavsiye için konuyu Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı'nın Genel Müdürlüğü'ne getirebilirler.

IX. Madde

1.İngilizce ve Fransızca metnlerinin eşit şekilde geçerli olduğu bu Anlaşma, bugünün tarihini taşımaktadır. Ayrıca; Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı'na üye bütün Devletlerin, Birleşmiş Milletlere üye bütün Devletlerin ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı'nın Yönetim Kurulu tarafından davet edilen üye niteliğinde olmayan herhangi bir Devletin imzasına açıktır.

1. Bu Anlaşma, Anlaşmayı imzalayan Devletler tarafından bu devletlerin anayasal usullerine uygun olarak onaylanacaktır.

2. Onayla ilgili belgeler Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'ne teslim edilecektir.

X. Madde

IX.maddenin 1.paragrafından bahsi geçen Devletler 22 Kasım 1950 tarihinden itibaren bu Anlaşmayı kabul edebilirler. Anlaşmanın kabulü Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'ne resmi bir belgenin teslim edilmesiyle yürürlüğe girecektir.

XI. Madde

Bu Anlaşma Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'nin 10 ülkeden onay ve kabul belgelerini teslim aldığı tarih itibariyle yürürlüğe girecektir.

XII. Madde

1. Bu Anlaşmaya Taraf olan Ülkeler, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarih itibariyle etkili bir şekilde uygulanması için bu tarihten itibaren altı ay içerisinde gerekli tüm önlemleri alacaklardır.

2. Onay ve kabul belgelerini Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra teslim eden Ülkeler bu önlemleri belgeleri teslim ettikleri tarihten itibaren üç ay içerisinde alacaklardır.

3. Bu maddenin 1. ve 2. paragraflarından belirtilen sürelerin aşılması durumunda bu Anlaşmada imzası bulunan Ülkeler Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatına anlaşmanın etkili bir şekilde uygulanması için hangi önlemleri aldıklarına dair bir rapor göndereceklerdir.

4.Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı bu raporu Anlaşmada imzası bulunan tüm Üye Ülkelere ve Uluslararası Ticaret Teşkilatı'na (Geçici süreyle Ara Komisyon'a) aktaracaktır.

XIII. Madde

Anlaşmada imzası bulunan tüm Ülkeler, imza attıkları sırada ya da onay ve kabul belgelerini teslim ettikten sonra veya daha sonraki herhangi bir zamanda dış işleri yönetiminin anlaşmayı

imzalayan Ülkenin sorumluluğunda olan bölgelerin hepsini ya da herhangi birini de içine alacak şekilde Anlaşmanın genişletilip genişletilmeyeceğine dair Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'ne bir bildirim de bulunacaktır.

XIV. Madde

1. Bu anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten iki yıl sonra Anlaşmada imzası bulunan Ülkelerden herhangi biri kendi adına ya da dış işlerinden Anlaşmada imzası bulunan Ülkenin sorumlu olduğu bir bölge adına Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'ne vereceği yazılı bir belge ile bu Anlaşmayı kaldıracağını bildirebilir.

2. Anlaşmanın kaldırılacağına dair verilen belgenin alınmasından bir yıl sonra anlaşmanın kaldırılması yürürlüğe konacaktır.

XV. Madde

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği IX. Ve X. maddelerde belirtilen tüm onay ve kabul belgeleri ile XIII ve XIV. maddelerde belirtilen Anlaşmanın kaldırıldığına dair tüm belgelerin teslim edildiğinden IX. maddenin 1. paragrafında bahsi geçen Ülkeleri, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı'nı, Uluslararası Ticaret Teşkilatı'nı (muvaketen onun Geçici Komisyonunu) bilgilendirecektir.

XVI. Madde

Bu anlaşmada imzası bulunan Ülkelerin üçte birinin ricası üzerine Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı Genel Müdürlüğü bu Teşkilatın bir sonraki oturumunun gündemine bu Anlaşmanın yeninde gözden geçirilmesine yönelik bir toplantı yapma maddesini de eklemiştir.

XVII. Madde

Bu Anlaşmaya ekte bulunan Protokol ile A, B, C, D ve E Ekleri bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasıdır.

XVIII. Madde

Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 102.maddesine uygun olarak bu Anlaşma Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından yürürlüğe girdiği tarihte kayıtlara geçilecektir.

Aşağıda imzası bulunanlar gerektiği gibi yetkili şekilde kendi devletleri adına bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Success Gölü, New York'da Kasım ayının yirmi ikinci gününde bin dokuz yüz elli yılında yapılmış, tek bir kopya halinde Birleşmiş Milletler arşivlerinde saklanacak ve bunun yanı sıra IX.maddenin 1.paragrafında bahsi geçen Ülkeler ile Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı ve Uluslar arası Ticaret Teşkilatı'na (Geçici olarak onun Ara Komisyonu'na) doğru, tam kopyaları gönderilecektir.

EKLER

A EKİ

Kitaplar, yayınlar ve belgeler

- i) Matbaada basılmış kitaplar
- ii) Gazete ve dergiler
- iii) Matbaada basılmak yerine kopya halinde çoğaltılan kitap ve belgeler
- iv) Resmi devlet yayınları, yani söz konusu ülkede basılan resmi, parlamenter ve idari belgeler

v) Amacı İthalatın yapıldığı ülke dışından seyahatleri tetiklemek olan özel ticari girişimciler tarafından basılanlar da dahil olmak üzere resimli ve resimsiz seyahat posterleri ile seyahat literatürü (broşürler, rehber kitapları, zaman çizelgeleri, yaprak broşürler ve benzer yayınlar).

vi) Amacı ithalatın yapıldığı ülke dışındaki çalışmalarını tetiklemek olan çalışmalar

vii) Daktilo ve elde yazılmış metinler

viii) İthalatın yapıldığı ülke dışından yayıncılar ya da kitapçılar tarafından satılması için önerilen kitap ve yayınların katalogları

ix) Birleşmiş Milletler tarafından ya da Birleşmiş Milletler adına veya Birleşmiş Milletlerin Özel Kuruluşları adına basılan kataloglar olarak film katalogları, eğitici, bilimsel ve kültürel nitelikteki diğer görsel ve işitsel malzemelerin kayıtları.

x) El yazısı ya da matbaada basılmış şekilde ya da matbaada basılmak yerine çoklu kopya şeklinde çoğaltılan müzik.

xi) Coğrafi, hidrografik ve astronomi haritaları ile grafikleri.

(xii) Bilim kuruluşlarında ya da eğitim kurumlarında üzerinde çalışılmak üzere ithalatı yapan ülkenin yetkilileri tarafından bu tür ürünlerin gümrük vergisinde muaf olması amacıyla kabul edilen mimari, endüstriyel ya da mühendislik planları ve tasarımları ile bunların reproduksiyonları.

A Ekinde belirtilen muafiyetler aşağıda belirtilen hususları kapsamamaktadır:

a) Kırtasiye,

b) Özellikle reklâm amaçlı olarak özel ticari girişimler tarafından basılan kitaplar, yayınlar ve belgeler (yukarıda bahsi geçen kataloglar, seyahat posterleri ve seyahat literatürleri dışında)

c) Reklam konusunun kapladığı alan 70'ten fazla olan gazeteler ve dergiler;

d) Reklam konusunun kapladığı alan yüzde 25'ten fazla olan diğer tüm malzemeler (yukarıda bahsi geçen kataloglar dışında) Seyahat posterleri ve literatürleri söz konusu olduğunda bu oran yalnızca özel ticari reklam konusunda geçerli olacaktır.

B EKİ

Eğitim, Bilim ve Kültür nitelikli sanat eserleri ve koleksiyon parçaları

i) Üretilen dekoratif eşyalar haricinde kopyalarda dahil olmak üzere tamamen elde yapılmış karakalem ve yağlıboya resimler.

ii) Sanatçı tarafından imzalanmış ve numaralanmış el oyması, el baskısı kalıplarla yapılmış el yazması baskılar

iii) Seri üretim ve geleneksel bir ustanın ticari amaçlarla yaptıkları haricindeki üç boyutlu kabartmalı veya oymalı orijinal heykel ve oyma eserler

iv) Halka açık sergiler müzeler veya diğer kamu kuruluşlarına verilmiş ve bu tür parçaların gümrük vergisine tabi olmadan ülkeye girmeleri ve tekrar satış amaçlı olmadıkları konusunda ihracatı yapan ülkenin yetkilileri tarafından onaylanmış koleksiyon parçaları objeler.

v) Anatomi, zooloji, botanik, mineraloji, paleontoloji, arkeoloji ve etnografya gibi bilimsel alanlardaki satış amaçlı olmayan koleksiyonlar ve koleksiyon parçaları

vi) 100 yılıktan eski olan antıklar.

C EKİ

Eğitim, Bilim ve Kültür niteliğindeki görsel ve işitsel malzemeler İhracatı yapan ülkenin yetkilileri tarafından onaylanmış kuruluşlar (ihracatı yapan ülkenin ve yayın kuruluşlarının takdirinde olmak kaydıyla) tarafından bu tür parçaların gümrük vergisinden muaf şekilde kabul edilmesi amacıyla özellikle de bu kuruluşlar ya da yukarıda bahsi geçen yetkililer tarafından onaylanan kamuya bağlı veya özel diğer eğitim, bilim ve kültür kurumları ya da kuruluşları tarafından sergilenmek amacıyla ithal edilen eğitim, bilim ve kültür niteliğindeki filmler, film kareleri, mikrofilmler ve slaytlar.

ii) Bu tür filmlerin gümrük vergisine muaf tutulmadan kabul edilmesi konusunda ithal eden ülkenin yetkilileri tarafından onaylanmış kuruluşlar (ithal eden ülkenin ve yayın kuruluşlarının

takdirinde olmak kaydıyla) tarafından ithal edilen ve ithalin gerçekleştiği sırada gündemde olan olaylarla ilgili haberleri gösteren, ister negatifler isterse de basılmış ve pozlanmış halde veya pozitifler halinde basılmış haber filmleri (ses bantlı ya da ses bantsız). Ancak bu tür filmlerin ücretsiz girişi kopyalanma amacına göre her konudan iki kopya ile sınırlı olabilir.

iii) Özellikle kamuya bağlı veya özel eğitim, bilim ve kültür kurum ve kuruluşların tarafından kullanılmak üzere (ithalatı yapan ülkenin ve yayın kuruluşlarının takdirine bağlı olarak) ithali yapan ülkenin yetkilileri tarafından bu tür parçaların gümrük vergisinden muaf tutularak kabul edilmesi konusunda onaylanmış ses kayıtları.

iv) Birleşmiş Milletler ya da başka bir Özel Kuruluş tarafından üretilen eğitim, bilim ve kültür niteliğindeki filmler, film kareleri, micro filmler ve ses kayıtları.

v) İthali yapan ülkenin yetkilileri tarafından bu tür parçaların gümrük vergisinde muaf olarak kabul edilmesi konusunda onaylanmış özellikle kamuya ait veya özel eğitim, bilim ve kültür kuruluşlarında uygulama ve eğitim amaçlı kullanılmak üzere şekiller, modeller ve duvar panoları .

D EKİ

Bilimsel belgeler ve araçlar

Özellikle eğitim amaçlı veya yalnızca bilimsel araştırma amaçlı bilimsel cihazlar ve aletler,

a) Bu bilimsel cihaz ve aletlerin, ithali yapan ülkenin yetkilileri tarafından bu tür parçaların gümrük vergisinde muaf olarak kabul edilmesi konusunda onaylanmış kamuya ait veya özel eğitim, bilim ve kültür kuruluşlarına verilmesi ve bu kuruluşların kontrol ve sorumluluğunda kullanılması kaydıyla;

b) Aynı derecede bilimsel değere sahip bu cihaz ve aletlerin ithal edildikleri ülkede üretime sokulmamaları kaydıyla...

E EKİ

Görme engelliler için bazı parçalar

Görme engelliler için kabartma harflerle yazılmış her türlü kitap, yayın ve belge. Görme engellilerin yaşamlarını kolaylaştırmakla ilgilenen kurum ve kuruluşlar tarafından doğrudan ithal edilen ve görme engellilerin eğitim, bilim ve kültürel açıdan ilerlemelerini sağlamak için tasarlanmış ithali yapan ülkenin yetkilileri tarafından bu tür parçaların gümrük vergisinde muaf olarak kabul edilmesi konusunda onaylanmış parçalar.

Bu Anlaşmaya Ekte bulunan Eğitim, Bilim ve Kültür malzemelerinin İthaline İlişkin Protokol

Anlaşmada imzası bulunan Ülkeler,

Amerika Birleşik Devletleri'nin Eğitim, Bilim ve Kültür Malzemelerinin ithaline ilişkin bu Anlaşmaya katılımını kolaylaştırmak amacıyla aşağıda belirtilen hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

1. Amerika Birleşik Devletleri bir ön koşul ilave edilmesiyle IX. Madde veya X. Madde altında bu Anlaşmayı kabul edebilir.

2. Amerika Birleşik Devletleri'nin, yukarıda 1. paragrafta belirtilen ön koşulla bu Anlaşmaya taraf olması durumunda; bu Anlaşmada imzası bulunan Ülkelerden herhangi birine ilişkin olarak Amerika Birleşik Devletleri hükümeti tarafından ya da Amerika Birleşik Devletleri'ne ilişkin olarak bu Anlaşmada imzası bulunan herhangi bir Ülke tarafından bu ön koşulun hükümleri yürürlüğe sokulabilir. Ancak bu tür bir ön koşula bağlı olarak alınacak her önlem ayrımcılık yapmayacak şekilde uygulanacaktır.

Ön Koşul Metni

a) Bu Anlaşmaya bağlı olarak Anlaşmada imzası bulunan bir Ülkeden kaynaklanabilecek yükümlülükler sonucunda bu Anlaşma dâhilinde ki herhangi bir ürün çok yüksek miktarlarda ve

bölge içindeki milli endüstriyi tehdit edecek ya da ciddi zararlar verecek şekilde benzer ya da doğrudan rekabet yaratacak ürünler üreterek Anlaşmada imzası bulunan bir Ülke'ye ithal edildiği takdirde yukarıda 2. paragrafta belirtilen hükümler çerçevesinde bu Anlaşmada imzası bulunan Ülke söz konusu ürünle ilgili olarak oluşabilecek zararı önlemek ya da kayıplarını gidermek sarmak amacıyla kısmen ya da tamamen bu Anlaşmadaki herhangi bir hükmü geçici olarak yürürlükten kaldırabilir.

b) Yukarıda (a) paragrafında belirtilen şartlar gereğince Anlaşmada imzası bulunan herhangi bir Ülke Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı'nı yazılı olarak mümkün olduğunca ve Teşkilat ile Anlaşmada imzası bulunan Ükelere teklif edilen eylemle ilgili olarak ne yapacakları konusunda düşünceleri için fırsat tanıyacak kadar önceden bu durumdan haberdar edecektir.

c) Gecikmenin giderilmesi güç zararlar doğurabileceği önemli durumlarda yukarıdaki (a) paragrafı çerçevesinde önceden bir müzakere yapılmasına gerek duyulmadan geçici olarak ancak harekete geçildikten hemen sonra müzakereler gerçekleştirilmesi şartıyla harekete geçilebilir.

Saklayan Kuruluş

Birleşmiş Milletler

İmzaya Açılma Tarihi:

22 Kasım 1950 tarihinde zaman kısıtlaması olmaksızın imzaya açılmıştır. Anlaşma aşağıda belirtilen ülkeler tarafından imzalanmıştır.

Afganistan	8 Ekim 1951
Belçika	22 Kasım 1950
Bolivya	22 Kasım 1950
Çin (bakınız not 1)	22 Kasım 1950
Kolombiya	22 Kasım 1950
Dominik Cumhuriyeti	22 Kasım 1950
Ekvador	22 Kasım 1950
Mısır	22 Kasım 1950
El Salvador	4 Aralık 1950
Fransa	14 Mayıs 1951
Yunanistan	22 Kasım 1950
Guatemala	22 Kasım 1950
Haiti	22 Kasım 1950
Honduras	13 Nisan 1954
İran	9 Şubat 1951
İsrail	22 Kasım 1950
Lüksemburg	22 Kasım 1950
Hollanda	22 Kasım 1950
Yeni Zelanda	16 Mart 1951
Pakistan	19 Mayıs 1951
Peru	8 Haziran 1964
Filipinler	7 Ağustos 1979
Suriye Arab Cumhuriyeti	7 Ağustos 1979
İsveç	20 Kasım 1951
İsviçre	22 Kasım 1950
Tayland	22 Kasım 1950
Birleşik Krallık	22 Kasım 1950
Amerika Birleşik Devletleri	24 Haziran 1959
Uruguay	27 Nisan 1964

Yürürlüğe Giriş Tarihi: XI.madde uyarınca, 21 Mayıs 1952

Geçerli Metinler: İngilizce ve Fransızca
BM'ye kayıt tarihi: 21 Mayıs 1952, No: 1734
Taraf Ülkeler: Alfabetik Sıraya Göre

Bildiri ve Ön Koşullar:

Almanya

1) Fransa ile Almanya Federal Cumhuriyeti arasında Saar sorununun çözümüne ilişkin 27 Ekim 1956 tarihinde imzalanan Antlaşmanın 3.maddede belirtildiği gibi geçiş dönemi süresinin dolmasına kadar yukarıda adı geçen Anlaşma Saar Bölgesi için geçerli olmayacaktır.

2) Giriş bölümünde açıklandığı şekliyle Anlaşmanın amaçlarına uygun olarak Federal Cumhuriyet'in Anlaşmanın 1.maddesindeki hükümlere ilişkin yorumu gümrük muafiyetinin kabul edilmesinin amacının Taraf Ülkeler arasındaki bilgi ve fikir alışverişini serbestçe sağlamak olduğu ancak yabancı bir ülkeye yapılacak transfer esasen ticari amaçlar taşıdığı takdirde bu şartların bu transferi kolaylaştırmayı amaçlamadığıdır.

Macaristan

Macaristan Halk Cumhuriyeti Anlaşmanın XIII.ve XIV. Maddelerinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 14 Aralık 1960 tarihinde XV. oturumda kabul edilen Sömürge Ülkelerin ve Halkların Bağımsızlığının verilmesine ilişkin 1514 no'lu ilke kararı ile çelişkili olduğuna dikkat çeker.

Irak (Bakınız Not:2)

Irak Cumhuriyeti'nin Anlaşmaya katılması hiçbir şekilde İsrail'in tanındığı ya da İsrail'le herhangi bir ilişkiye girileceği anlamına gelmez.

Kenya

1. Anlaşmanın B Eki'nde (vi) "100 yılıktan eski olan antikaların" ücretsiz kabulünü içeren bir madde bulunmaktadır. Kenya'daki ilgili kanunlar gereğince bu tür parçalar gümrük vergisinden ancak ve ancak aşağıda belirtilen şartlarda muaf tutulurlar.

a) "Sanat eseri" olarak nitelendirilebiliyorlarsa,

b) Eserlerde tekrar satış amacı taşınmıyorsa ve Gümrük ve vergi Komisyonu tarafından bu şekilde kabul edildilerse,

c) Gümrük ve Vergi Komisyonu'na parçanın 100 yılıktan eski olduğunun kanıtlanması şartıyla,

Yukarıda belirtilen şartlar yerine getirilmediği takdirde bu tür parçalar Koruyucu Gümrük Vergisi uyarınca uygun oranda vergiye maruz kalırlar.

2. Bu Anlaşmanın C Eki (i) uyarınca eğitici, bilimsel ve kültürel niteliğindeki filmler, film kareleri, minifilmler ve slaytlar Anlaşmada belirtilen şartlarla benzer nitelikteki şartlar uyarınca Kenya'ya gümrük vergisine muaf tutulmadan sokulabilir. Kültürel bir özellik taşıyan ve Koruyucu Gümrük Vergisi'ndeki bununla ilgili maddelere göre vergilendirilebilen benzer parçalar için bu durum illaki bu şekilde olmak zorunda değildir. Bu durum "kültürel" sözcüğünü tam bir kesinlik derecesiyle açıklamanın imkansızlığına bağlanabilir.

3. Anlaşmanın C Eki'ne (iii) göre Anlaşmada belirtilen şartlara göre kullanılması gereken eğitici ya da bilimsel nitelikteki ses kayıtları Kenya'ya vergisiz sokulabilir. Ancak; kültürel nitelikteki ses kayıtlarının kabul edilmesine dair özel bir şart bulunmamaktadır ve bu durumda bunlar Koruyucu Gümrük Vergisi'nin ilgili maddeleri uyarınca vergiye tabi olurlar.

Libya Arap Cemahiriyesi

Bu Anlaşma'nın Libya Arap Cumhuriyeti'nde kabul edilmesi İsrail'in ya da İsrail'e yönelik varsayımların tanındığı veya bu Anlaşma dışındaki herhangi bir yükümlülüğün kabul edildiği anlamına gelmez.

Romanya

Romanya Sosyalist Cumhuriyeti'nin Devlet Konseyi, Anlaşmanın XIII. ve XIV. maddelerinde belirtilen şartlara göre belirli bölgelerin bağıllık durumunun korunmasının Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 14 Kasım 1960'da 1514 (XV) no'lu ilke kararı ile kabul edilen Sömürge durumundaki Ülkelere ve Halklara Bağımsızlık verilmesini kapsayan bildiri ile tutarlı olmadığını belirtir. Bu bildiri sömürgecilğe bütün şekilleri ve yönleriyle hızla ve şartsız olarak son verilmesinin gerekliliğine işaret etmektedir.

Sosyalist Cumhuriyet'in Devlet Konseyi

IX.maddenin 1.paragrafındaki şartların amaçları ve hedefleri uluslararası toplumu ilgilendiren çok uluslu bütün bölgelerin bir bütün olarak evrensel katılıma açık olmasına ilişkin ilke ile tutarlı olmadığını belirtir.

İsviçre

İsviçre Hükümeti, tek taraflı olarak miktar kısıtlamaları uygulayan ve Anlaşma'yı geçersiz kılacak şekilde kontrol önlemleri getiren Anlaşmada imzası bulunan Devletlere yönelik olarak harekete geçme özgürlüğünü saklı tutar.

Bununla birlikte, Uluslararası Ticaret Teşkilatı için 24 Mart 1948'de Havana'da imzalanan Havana Sözleşmesi'ne karşı İsviçre Hükümeti'nin tutumuna önyargıyla yaklaşmaksızın [İsviçre Hükümeti'nin imzası] atılmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri

Anlaşmanın kabulü Anlaşmaya ekte bulunan ön koşul protokolüne tabidir.

Bölgesel Uygulamalar:

Tebliğ eden Taraf	Tebliğin tarih	alındığı	Kapsamı
Belçika	31 Ekim1957		Belçika Kongosu and the Ruanda-Urundi vesayet altındaki bölgesi
Fransa	10 Aralık 1951		Tunus
Hollanda	31 Ekim1957		Surinam and Hollanda Yeni Gine
-	1 Ocak1986		Aruba
Yeni Zelenda	29 Haziran 1962		Tokelau Adaları
-	28 Şubat 1964		Cook Adaları (Niuede dahil olmak üzere)
Birleşik Krallık	11 Mart1954		Aden (Sömürge ve Koruma Altındaki ülke), Barbados, İngiliz Guyanası, İngiliz Hondurası, Brunei (Koruma altındaki Ülke), Fiji, Gambia (Sömürge ve Koruma Altındaki Ülke), Cebelitarık, Altın Sahili Gold (a) Sömürge, (b) Ashanti, (c) Kuzey Bölgeleri (d) Togoland (Birleşik Krallığın Vasiliğinde), Hong Kong (bakınız not 3), Jamaika (Türkler ve Caicos Adaları ve Cayman Adaları), Kenya (Sömürge ve Koruma Altındaki Ülke), Leeward Adaları (Antigua, Montserrat, St. Christopher, Nevis and Anguilla), Virgin

		Adaları, Malaya Federasyonu (Penang and Malacca İngiliz yerleşim yerleri ile Johore, Kedah, Kelantan, Negri Sembilan, Pahang, Perak, Perlis, Selangor ve Trengganu koruma altındaki ülkeleri), Malta, Mauritius, Nijerya: (a) Sömürge, (b) Koruma altındaki Ülke, (c) Kamerun (Birleşik krallığın vesayeti altında, St. Helena (Ascension Adaları ve Tristan da Cunha da dahil olmak üzere), Sarawak, Seychelles, Sierra Leone (Sömürge ve Koruma altındaki Ülke), Singapur (Christmas and Cocos (Keeling) Adaları da dahil olmak üzere), Somali ve Koruma Altındaki Ülke, Tanganyika (Birleşik Krallığın vesayeti altında), Trinidad and Tobago, Uganda (Koruma Altındaki Ülke), Batı Pasifik Yüksek Komisyon Bölgeleri: İngiliz Solomon Adaları Koruma Altındaki Ülkesi, Gilbert and Ellice Adaları Sömürgesi, Orta ve Güney Line Adaları, Zanzibar Koruma Altındaki Bölgesi
-	16 Eylül 1954	Kıbrıs, Falkland Adaları (Sömürge ve Bağlı Bulunan Devletler), Kuzey Borneo (Labuan-malezyada bulunan ana ada- da dahil olmak üzere), Tonga (Koruma Altındaki Ülke), Windward Adaları (Dominik, Grenada, St. Lucia, St. Vincent)
-	18 Mayıs 1955	Kanal Adaları ve Man Adası
-	22 Mart 1956	Rodezya ve Nyasaland Federasyonu
-	14 Mart 1960	Bahamalar

Notlar:

1.Çin adına Birleşmiş Milletler ve UNESCO'daki temsilcileri tarafından imza tarihinde imzalanmıştır.

Çin, Birleşmiş Milletler Sözleşmesini 26 ve 28 Eylül 1945 tarihlerinde kabul eden Birleşmiş Milletlerin ilk üyelerindendir. Bu sözleşme 25 Ekim 1971 tarihine kadar da Çin'i Birleşmiş Milletler'de temsil eden Çin Cumhuriyeti devleti tarafından imzalanmıştır.

Çin aynı şekilde UNESCO'nun da ilk üyelerindendir ve UNESCO Tüzüğü de Çin'i 29 Ekim 1971 tarihine kadar UNESCO'da temsil eden Çin Cumhuriyeti Devleti tarafından imzalanmış ve kabul edilmiştir.

25 Ekim 1971 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 2758 (XXVI) no'lu kararı kabul etmiştir. Bu karara göre;

Genel Kurul,

Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin ilkelerini hatırlatarak,

Çin Halk Cumhuriyeti'nin kanuni haklarının yenilenmesinin nedeninin hem Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin korunması hem de Birleşmiş Milletler'in sözleşmeye göre hareket etmesi gerektiği olduğunu göz önünde tutarak,

Çin Halk Cumhuriyeti'nin temsilcilerinin Çin'in Birleşmiş Milletlerdeki tek kanuni temsilcisi olduklarını ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesinden biri olduğunu göz önünde tutarak,

Çin Halk Cumhuriyeti'ne bütün haklarını iade etmeye ve hükümet temsilcilerini Çin'in Birleşmiş Milletlerdeki tek kanuni temsilcisi olarak tanımaya Chiang Kai-shek temsilcilerini Birleşmiş Milletlerde ve ilgili bütün kuruluşlarda kanunsuz bir şekilde işgal ettikleri yerden çıkarmaya karar verir.

1 Ekim 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti devletinin kurulması Birleşmiş Milletler'e 18 Kasım 1949'da bildirilmiştir. Çin'in Birleşmiş Milletlerdeki temsilinde değişiklik yapmak amacıyla bu tarih ile yukarıda belirtilen ilke kararının kabul edilmesi arasında geçen sürede bir çok teklif alınmış ancak bu teklifler kabul edilmemiştir.

29 Ekim 1971 tarihinde UNESCO İcra Kurulu 88.oturumunda aşağıdaki kararı kabul etmiştir. (88EX/KARAR 9):

İcra Kurulu

25 Ekim 1971'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen ilke kararını göz önünde bulundurarak Çin Halk Cumhuriyeti'nin temsilcileri Çin'in Birleşmiş Milletlerdeki tek kanuni temsilcisi olarak tanınmıştır.

14 Kasım 1950 tarihinde, beşinci olağan oturumunda Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Üye ülkelerin temsil sorununa yönelik olarak Birleşmiş Milletler tarafından benimsenen tutumun Birleşmiş Milletler ile diğer Özel Kuruluşlar tarafından da dikkate alınması gerektiğini öne süren 396 no'lu ilke kararını hatırlatarak,

Bugünden itibaren Çin Halk Cumhuriyeti Devleti Çin'in UNESCO'daki tek kanuni temsilcisi olduğuna karar verir ve Genel Müdürlüğün de bu şekilde davranmaya çağırır.

29 Eylül 1972 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği Çin Halk Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı tarafından gönderilen şu bildiriye almıştır.

(çeviri):

Çin Halk Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasından önce Geçersiz kılınan Çin Devleti'nin imzaladığı, onayladığı ya da kabul ettiği çok taraflı anlaşmalarla ilgili olarak karar vermeden önce biz devlet olarak bunların şartlarını inceleyip, bu şartlar çerçevesinde bunları tanıyıp tanımamaya karar vereceğiz.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulduğu 1 Ocak 1949 itibariyle Chiang Kai-shek Komitesi Çin'i temsil etme hakkına sahip değildir. "Çin" ismine el koyarak herhangi birçok taraflı anlaşmayı imzalaması ya da onaylaması veya kabul etmesi kanunsuz ve geçersizdir. Bizler devlet olarak bu çok taraflı anlaşmaları inceleyecek ve şartlar çerçevesinde bunların kabul edilmesinin uygun olup olmadığına karar vereceğiz.

Anlaşmanın kabul belgelerini teslim ederken Romanya Hükümeti yukarıda geçen imzanın geçersiz ve hükümsüz olduğunu, Çin adına yükümlülükleri alacak ve uluslararası düzeyde Çin'i temsil edecek tek yetkilinin de Çin Halk Cumhuriyeti olduğunu belirtmiştir.

Yukarıdaki bildiriye ilişkin olarak Genel Sekreterliğe gönderdiği mektupta Çin Halk Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletlerdeki daimi temsilcisi şöyle demiştir: Bağımsız bir devlet olarak ve Birleşmiş Milletlerin bir üyesi olarak Çin Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatının Genel Konferansının beşinci oturumuna katılmış ve 22 Kasım 1950 tarihinde Lake Success'de Birleşmiş Milletler Geçici Karargahı'nda usulüne uygun olarak imzalanan Eğitim, Bilim ve Kültür malzemelerinin ithalatına ilişkin Anlaşmanın oluşumuna katkıda bulunmuştur. Söz konusu Anlaşmaya ilişkin Çin Cumhuriyeti Devleti'nin yasal konumuna aykırı olan ya da onunla bağdaşmayan herhangi bir ifade bu Anlaşmada imzası bulunan bir Ülke olarak Çin Cumhuriyeti'nin hak ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

20 Ekim 1972 tarihinde Genel Sekreterlik tarafından alınan bildiriden sonra İsrail Devleti şu açıklamayı yapmıştır:

İsrail Devleti, Irak Devleti tarafından açıklanan ön koşulun siyasi niteliğine dikkat çekmiştir. İsrail Devleti açısından bu Anlaşma bu tür siyasi beyanatların verilmesi için uygun yer değildir. Üstelik bu açıklama genel uluslararası hukuk ve özel antlaşmalara göre Irak için bağlayıcı olan hiçbir yükümlülüğü etkileyemez. İsrail Devleti sorunun önemini gözetererek Irak Devleti'ne karşı tam bir karşılıklı tutumu benimsemektedir.

10 Haziran 1997 tarihinde Genel Sekreterlik Birleşik Krallık ve Çin Devletleri'nden Hong Kong'un statüsüne ilişkin bir bildiri almıştır.

Büyük Britanya Birleşik Krallığı ve Kuzey İrlanda ile Çin Halk Cumhuriyeti'nin Hong Kong sorununa ilişkin 19 Aralık 1984 tarihinde imzaladıkları ortak Bildiri'ye uygun olarak Çin Halk Cumhuriyeti 1 Haziran 1997 tarihinden geçerli olmak kaydıyla Hong Kong üzerindeki egemenliğinden vazgeçecektir. Hong Kong bu tarih itibariyle Çin Halk Cumhuriyeti'nin Özel Bir İdari Bölgesi haline gelecektir.

Büyük Britanya Birleşik Krallığı ve Kuzey İrlanda:

Büyük Britanya Birleşik Krallığı ve Kuzey İrlanda ile Çin Halk Cumhuriyeti'nin Hong Kong sorununa ilişkin 19 Aralık 1984 tarihinde imzaladıkları ortak Bildiri'ye uygun olarak Birleşik krallık 1 Temmuz 1997 tarihinden itibaren geçerli olmak kaydıyla Hong Kong'u Çin Halk Cumhuriyeti'ne iade edecektir. Birleşik Krallık Devleti o tarihe kadar Hong Kong'un uluslararası sorumluluğunu taşımaya devam edecektir. Dolayısıyla, o tarihten itibaren Birleşik Krallığın [Anlaşmaların] Hong Kong' a uygulanmasından kaynaklanan uluslararası haklar ve yükümlülüklerdeki sorumluluğu sona erecektir.

Öğrenci Çevirmen :Pınar Sabuncu Artar

Öğrenci Proje Asistanı: Yaşar Serkal Yıldırım